

Sygnatura akt VIII Ga 249/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 września 2015 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie VIII Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO(...)

Sędziowie: SO (...)

SR del. (...)

Protokolant: st. sekr. sądowy (...)

po rozpoznaniu w dniu 18 września 2015 roku w Szczecinie

na rozprawie

sprawy z powództwa L. K.

przeciwko R. S.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki od wyroku Sądu Rejonowego Szczecin - Centrum w Szczecinie z dnia 5 maja 2015 roku, sygnatura akt X GC 650/14

I. oddała apelację;

II. zasądza od powódki na rzecz pozwanego kwotę 1.200 zł (jednego tysiąca dwustu złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

SSO (...)SSO (...)SSR (del.) (...)

VIII Ga 249/15

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 24 lutego 2014 r. powódka L. K. wiosła o zasądzenie od R. S. kwoty 35 000,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 18 marca 2011 r. Uzasadniając swoje żądanie powódka wskazała, że zawarła z pozwanym umowę której przedmiotem było wykonanie przez nią dokumentacji projektowej zawierającej następujące elementy: projekt drogowy, makroniwelację, organizację ruchu oraz specyfikację techniczną - dotyczącą budowy cmentarza komunalnego w Ś.. Powódka podała, że strony uzgodniły wynagrodzenie w wysokości 45 000,00 zł netto. Powódka stwierdziła, że w przedmiotowej sprawie strony nie umawiały się co do terminu zapłaty, zatem powódce przysługiwało wynagrodzenie z chwilą wydania dzieła. Powódka wyjaśniła, że pierwsza wersja dokumentacji projektowej została pozwanemu wydana dnia 6 października 2010r, a wersja ostateczna dokumentacji została wydana w dniach 22 lutego 2011 r. oraz 17 marca 2011 r. Powódka podała, że w trakcie wykonywania dzieła zgłosiła pozwanemu, że wytyczne inwestorskie dotyczące projektu drogowego są niezgodne z przepisem § 9 ust 2 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 7 marca 2008 r. w sprawie wymagań jakie muszą spełniać cmentarze, groby i inne miejsca pochówku i szczątków (Dz. U z 2008r., nr 48, poz. 284), zgodnie z którym „Miejsca postojowe, a także dojścia i dojazdy

do powierzchni grzebalnych, powinny posiadać nawierzchnię utwardzoną, urządzoną w sposób uniemożliwiający odpływ wód opadowych na miejsce przeznaczone na groby ziemne i murowane”. Powódka argumentowała, że z tego powodu zaproponowała zaprojektowanie w dokumentacji projektowej takich rozwiązań, które będą pozostawały w zgodzie ze wskazanym przepisem prawa budowlanego. Wskazała również pozwanemu na możliwość, aby inwestor wystąpił w trybie art. 9 ust 1, 2 i 3 ustawy Prawo budowlane do ministra, który ustanowił przepisy techniczno-budowlane, o uzyskanie upoważnienia do odstępstwa od wskazanych przepisów techniczno-budowlanych. Podała, że dnia 6 października 2010 r. wydała pozwanemu zamówioną dokumentację, która zawierała rozwiązania zapewniające zgodność z przepisami ww. rozporządzenia, pozwany zażądał jednak wykonania przez powódkę dokumentacji projektowej wedle wytycznych inwestora. Powódka wyjaśniła, że na wyraźne żądanie pozwanego, wykonała projekt zgodnie z wytycznymi inwestorskimi. Powódka wskazała również, że po wydaniu dzieła pozwanemu, strony ustaliły pomniejszenie wynagrodzenia do kwoty 35 000,00 zł. Powódka podała, że pomimo kierowania do pozwanego wezwań do zapłaty, nie uiszczył on powódce należnego wynagrodzenia. Wskazała również, że wystąpiła o zawezwania do próby ugodowej, jednak do ugody nie doszło.

W dniu 24 kwietnia 2014 r. został wydany w sprawie nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, od której strona pozwana złożyła sprzeciw, domagając się oddalenia powództwa w całości. W uzasadnieniu pozwany w pierwszej kolejności podniósł zarzut braku legitymacji biernej. Pozwany przyznał, że zawarł z powódką umowę dotyczącą wykonania przez stronę powodową prac projektowych. Stwierdził jednak, że powódka w ustalonym terminie nie wykonała i nie przekazała przedmiotu umowy, a na wezwanie pozwanego z dnia 6 października 2010 r. przedłożyła jedynie 1 egzemplarz projektu budowlanego, stanowiącego zaledwie drobny fragment przedmiotu umowy i to wyłącznie w wersji papierowej. Pozwany podał, że zgłosił powódce swoje uwagi odnośnie niekompletności i nieprawidłowości wykonania przekazanego projektu, w związku z czym powódka przez następne kilka miesięcy dokonywała poprawek, aż w dniu 22 lutego 2011 r. przedłożyła pozwanemu 4 egzemplarze projektu budowlanego, 5 egzemplarzy projektu wykonawczego i 1 egzemplarz specyfikacji technicznej, a w dniu 17 marca 2011 r. kolejny egzemplarz projektu budowlanego. Pozwany w protokole przekazania poinformował powódkę, iż nie odbiera tych materiałów, albowiem umowa o prace projektowe jest szczególną formą umowy o dzieło, a dzieło nadaje się do odbioru po całkowitym, a nie fragmentarycznym przekazaniu (wykonaniu). Ponadto pozwany podniósł, że projekty przekazane przez powódkę były niepodpisane, czyniąc je całkowicie nieprzydatnymi z punktu widzenia celu w jakim tworzy się projekty tj. nie można było na ich podstawie uzyskać pozwolenia na budowę, ani prowadzić prac budowlanych. W związku z powyższym pozwany wyjaśnił, że pismem z dnia 18 czerwca 2012 r. wezwał powódkę do oddania kompletnej i pozbawionej wad dokumentacji w terminie do 30 czerwca 2012 r. informując, że po upływie tego terminu pracy od powódki nie odbierze. Powódka nie wykonała już żadnych prac. Argumentował, że ze względu na całkowitą nieprzydatność projektów powódki pozwany nigdy ich nie wykorzystał, a do wywiązania się z umowy względem Gminy M. Ś. zamówił nową dokumentację u innej jednostki projektowej. Pozwany zaprzeczył również aby sporządzone przez powódkę częściowe opracowania warte było dochodzonej przez powódkę kwoty.

Wyrokiem z dnia 5 maja 2015 roku Sąd Rejonowy Szczecin – Centrum w Szczecinie oddalił powództwo, zasądając od powódki L. K. na rzecz pozwanego R. S. kwotę 2 417 zł (dwa tysiące czterysta siedemnaście złotych) tytułem kosztów procesu.

Powyższe orzeczenie zapadło po ustaleniu przez Sąd, że Inwestor - Gmina M. Ś. zawarł z pozwanym umowę, której przedmiotem było sporządzenie projektu cmentarza w Ś.. W dniu 14 lipca 2010 r. pracownik pozwanego wysłał do pozwanej wiadomość mailową, z zapytaniem o wycenę sporządzenia projektu rozbudowy cmentarza w Ś.. Wskazano, że należy przygotować projekt budowlany i wykonawczy (po 6 egzemplarzy) oraz przedmiary (po 6 egzemplarzy) kosztorysy (po 3 egzemplarze) i specyfikację (po 6 egzemplarzy) oraz całość w wersji elektronicznej. Jako termin realizacji projektu podano koniec września.

Dalej Sąd Rejonowy ustalił, że powódka zawarła z pozwanym ustną umowę, której przedmiotem było wykonanie przez powódkę dokumentacji projektowej zawierającej następujące elementy: projekt drogowy, makroniwelacja, organizacja ruchu oraz specyfikację techniczną dotyczącą budowy cmentarza komunalnego w Ś.. Strony ustaliły wynagrodzenie w wysokości 45 000,00 zł netto oraz że termin realizacji ma nastąpić według zapytania ofertowego.

Pierwsza wersja sporządzonego opracowania drogowego zakładała, że wody deszczowe zostaną ujęte poprzez system drenaży i odprowadzone do odbiornika poza teren cmentarza.

Sąd Rejonowy ustalił nadto, że w dniu 6 września 2010 r. odbyło się spotkanie w którym uczestniczyli inwestor (Gmina M. Ś.) oraz pozwany. Powódka nie uczestniczyła w spotkaniu. W trakcie spotkania omówiono zaistniały problem dotyczący sposobu odwodnienia terenu cmentarza i ustalono preferowane rozwiązanie projektowe, którym było zaprojektowanie utwardzonej nawierzchni dróg oraz pasów bocznych chłonnych o szerokości 1,5 m. Inwestor odrzucił rozwiązanie przyjęte przez powódkę. Pozwany przesłał powódce notatkę ze spotkania informując jednocześnie, że z jej treści wynika, iż nie będzie kanalizacji pod drogami.

Pismem z dnia 4 października 2010 r. powódka poinformowała pozwanego, że rozwiązanie zaproponowane na spotkaniu w dniu 6 września 2010 r. jest niezgodnie z przepisami techniczno-budowlanymi. Pozwana zaproponowała kilka rozwiązań, informując, że jeżeli żadne z rozwiązań nie odpowiada pozwanemu to powódka proponuje rozwiązanie umowy z odpowiednim wynagrodzeniem za dotychczasowe prace szacując koszt wykonanych dotychczas prac na 80% przy uwzględnieniu możliwości wykorzystania jej prac do dalszych prac projektowych lub w wysokości 15% wartości umowy przy zerwaniu jej, bez możliwości wykorzystania dotychczasowych, wykonanych przez powódkę materiałów. W dniu 4 października 2010 r. pozwany zwrócił się do powódki o złożenie do 6 października 2010 r. jednego kompletu wykonanych do tego czasu prac, celem ich przanalizowania. W dniu 6 października 2010 r. powódka przekazała pozwanemu 1 egzemplarz projektu budowlanego. Projekt był niepodpisany.

Sąd ustalił nadto, iż pozwany wystąpił do Prezydenta Miasta Ś. o uzyskanie upoważnienia do odstąpienia od wskazanych przepisów techniczno-budowlanych. W odpowiedzi uzyskał informację, że projekt nie wymaga odstąpienia. Zgodnie z opinią Wojewódzkiej (...) projekt nie wymagał odstąpienia.

Pracownica pozwanej przesała powódce kolejne dokumenty w celu prowadzenia prac projektowych. W dniu 12 lutego 2011 r. powódka poinformowała pozwanego o zamiarze złożenia projektu bez podpisów, prosząc pozwanego o potwierdzenie. Pozwany nie udzielił zgody na złożenie projektu bez podpisu.

Sąd I instancji ustalił dalej, że w dniu 22 lutego 2011 r. powódka przekazała pozwanemu 4 egzemplarze projektu budowlanego – wersji papierowej, 5 egzemplarzy projektu wykonawczego – wersji papierowej oraz 1 egzemplarz – (...) wersja papierowej. Na dokumencie, oznaczonym jako protokół zdawczo-odbiorczy wykonanego opracowania, dokonano skreślenia wyrażenia „odbiorczy”, w miejsce którego dokonano odręcznej adnotacji „odbior nastąpi zgodnie z ustaleniami”. Powódka nie przedłożyła projektu w wersji elektronicznej, jak również projektu organizacji ruchu oraz makroniwelacji. Przedłożona dokumentacja została sporządzona według wytycznych inwestora. Dokumentacja została przekazana pozwanemu bez podpisu, oświadczeń, że wykonano ją zgodnie z obowiązującymi przepisami i wzorów.

W dniu 17 marca 2011 r. powódka przekazała pozwanemu 1 egzemplarz projektu budowlanego w wersji papierowej. Na dokumencie, oznaczonym jako protokół zdawczo-odbiorczy wykonanego opracowania, dokonano skreślenia wyrażenia „odbiorczy”, w miejsce którego dokonano odręcznej adnotacji „odbior nastąpi zgodnie z procedurą”.

W dalszej części ustaleń Sąd wskazał, że pismem z dnia 28 maja 2012 r. powódka wezwała pozwanego do zapłaty kwoty 35 000,00 zł w terminie 14 dni od dnia otrzymania niniejszego wezwania, tytułem wynagrodzenia za wykonanie dzieła zgodnie z umową z dnia 15 lipca 2010 r. Pismem z dnia 18 czerwca 2012 r. pozwany wezwał powódkę do dostarczenia kompletnej i pozbawionej wad dokumentacji projektowej, zgodnie ze zleceniem z lipca 2010 r. w nieprzekraczalnym terminie do 30 czerwca 2012 r. Pozwany zastrzegł, że w przypadku niedotrzymania tego terminu uznaje, iż powódka rozwiązała jednostronnie umowę. Zaś pismem z dnia 28 czerwca 2012 r. powódka ponownie wezwała pozwanego do zapłaty wynagrodzenia za wykonanie dzieła zgodnie z umową, powołując się na oddanie dzieła, które zostało potwierdzone protokołami z dnia 22 lutego 2011 r. oraz 17 marca 2010 r. Powódka wskazała również, że dokumentacja projektowa została sporządzona zgodnie z wytycznymi inwestora przekazanymi podczas spotkania w dniu 6 września

2010 r. Pismem z dnia 5 sierpnia 2012 r. powódka ponowiła wezwanie do zapłaty kwoty 35 000,00 zł tytułem wynagrodzenia za wykonanie dzieła.

Powódka wystąpiła do Sądu Rejonowego Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie o zawiązanie do próby ugodowej z udziałem pozwanego w przedmiocie przysługującego jej wynagrodzenia za wykonane przedmiotowych prac projektowych. Z uwagi na nieobecność pozwanego na rozprawie – sąd stwierdził, że nie doszło do zawarcia ugody.

Sąd Rejonowy wskazał ponadto, że pozwany zlecił wykonanie projektu innemu podmiotowi, który zrealizował projekt według wytycznych inwestora, podpisał go. Projekt został przekazany inwestorowi. Na podstawie projektu sporządzonego przez innego projektanta zostało udzielone pozwolenie na budowę.

Na podstawie powyższych ustaleń Sąd I instancji uznał powództwo za niezasadne. Wskazał przy tym, że z zebranego materiału dowodowego wynika, że powódka na zlecenie pozwanego podjęła się sporządzenia dokumentacji projektowej zawierającej następujące elementy: projekt drogowy, makroniwelację, organizację ruchu oraz specyfikację techniczną dotyczącą budowy cmentarza komunalnego w Ś.. Niniejszym pozwem powódka dochodziła zapłaty za wykonaną przez siebie dokumentację projektową. Roszczenie to sąd zakwalifikował jako wynikające z umowy o dzieło (art. 627 k.c.) roszczenie o zapłatę wynagrodzenia za wykonane dzieło, gdyż istotą łączącego strony stosunku prawnego było osiągnięcie określonego, zindywidualizowanego rezultatu w postaci opracowania projektu budowlanego (co jest charakterystyczne dla umowy o dzieło).

Pozwany natomiast wnosząc o oddalenie powództwa zarzucał, że powódce nie przysługuje wynagrodzenie z uwagi na nie wykonanie przez powódkę prac określonych w zleceniu.

Sąd zauważył, że postępowanie cywilne ma charakter kontrydiktoryjny. Kontrydiktoryjność procesu cywilnego wymaga, aby strony wskazywały dowody dla wykazania swoich twierdzeń. Nie jest natomiast rzeczą sądu zarządzenie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie ani też sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 232 k.p.c.). Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (art. 6 k.c.). W efekcie, jeżeli materiał dowodowy zgromadzony przez strony nie daje podstawy do dokonania odpowiednich ustaleń faktycznych, Sąd musi wyciągnąć ujemne konsekwencje z nieudowodnienia faktów przytoczonych na uzasadnienie żądań lub zarzutów. Należy to rozumieć w ten sposób, że strona, która nie przytoczyła wystarczających dowodów na poparcie swych twierdzeń ponosi ryzyko niekorzystnego dla siebie rozstrzygnięcia, o ile ciężar dowodu, co do tych okoliczności na niej spoczywał.

Odnosząc powyższe rozważania do realiów niniejszej sprawy Sąd wskazał, iż powódka w żaden sposób nie wykazała, że dzieło zostało wykonane w sposób prawidłowy, zwłaszcza w kontekście zgłoszonych przez nią twierdzeń, iż wytyczne inspektora, na podstawie których miała zostać sporządzona dokumentacja projektowa, są niezgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 7 marca 2008 r. w sprawie wymagań jakie muszą spełniać cmentarze, groby i inne miejsca pochówku i szczątków. Okolicznością, która nie została wykazana przez stronę powodową był również zakres wykonanych prac, w przypadku gdyby zgodnie z twierdzeniem powódki rozwiązania przyjęte przez inwestora pozostawały w sprzeczności z przepisami techniczno-budowlanymi, zwłaszcza w kontekście zgłoszonych przez nią twierdzeń, iż wykonany przez nią projekt odpowiada wartości 80%. Ponieważ zgodnie z art. 639 k.c. wynagrodzenie należy się przyjmującemu zamówienie nawet wówczas gdy nie wykonał on dzieła, jeżeli tylko był gotów je wykonać, zaś przeszkoda nastąpiła z przyczyn leżących po stronie zamawiającego. Art. 639 zd. 2 k.c. przewiduje jednak, że zamawiający odliczyć może od wartości wynagrodzenia to, co przyjmujący zamówienie zaoszczędził z powodu niewykonania dzieła.

W ocenie Sądu Rejonowego w celu udzielenia odpowiedzi na powyższe pytania potrzebna była wiedza specjalna, do uzyskania której niezbędne jest przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego, a więc stosownie do art. 278 k.p.c. strona powodowa powinna powołać wniosek o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego. (...) dowodowa w zakresie

dowodu z opinii biegłego w tym zakresie powinna wywodzić się od strony, która z określonego faktu wywodzi korzystne dla siebie skutki prawne, tj. od powódki. Z takiej możliwości powódka jednak nie skorzystała, pomimo tego, że do zweryfikowania twierdzeń powódki, konieczne było posiadanie wiadomości specjalnych, którym dysponować mógł jedynie powołany przez sąd na wniosek strony biegły. Sąd uznał, że przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego było o tyle istotne, że zeznania świadków wnioskowanych przez stronę powodową, S. R. oraz K. P. na okoliczność zgodności wytycznych z przepisami prawa pozostawały w sprzeczności ze stanowiskami Wojewódzkiej (...) oraz Prezydenta Miasta Ś., z których wynikało, że projekt nie wymagał odstępstwa, a zatem należy przyjąć, że pozostawał w zgodzie z przepisami. Stanowisko powódki pozostawało również w sprzeczności, zdaniem Sądu Rejonowego, z okolicznością powierzenia sporządzenia dokumentacji innemu podmiotowi, który ją sporządził i podpisał, a na jej podstawie zostało udzielone pozwolenie na budowę. Z tego względu konieczne dla prawidłowego rozstrzygnięcia powinno być przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego.

Niezależnie od powyższego wskazano w rozważaniach, że powódka przedłożyła stronie pozwanej dokumenty projektowe, które nie zostały opatrzone jej podpisem oraz nie zostało do nich dołączone oświadczenie o sporządzeniu projektu budowlanego zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz zasadami wiedzy technicznej. Sąd nie podzielił stanowiska strony powodowej, że przedmiotem umowy nie było sporządzenie dokumentacji projektowej opatrzonej podpisem i oświadczeniem projektanta, ale dokumentami zgodnej z wytycznymi inwestorskimi. Sąd zaznaczył, że podpis projektanta poświadcza wykonanie dokumentacji przez osobę pełniącą samodzielną funkcję techniczną o potwierdzonych kwalifikacjach. Dokumenty nie opatrzone podpisem stanowią jedynie szkic projektu. Zaznaczono, że świadek S. R. również zeznał, że projekt bez podpisów nie może być wykorzystywany w dalszym procesie inwestycyjnym. Sąd podzielił zatem stanowisko pozwanego, że brak podpisu na projektach uniemożliwia ich wykorzystanie i czyni sporządzaną dokumentację niezdatną do realizacji celu, dla którego miały zostać sporządzone, a w konsekwencji bezużyteczną.

Sąd wskazał nadto, że obowiązek złożenia oświadczenia wynikał z art. 20 ust 4 ustawy Prawo Budowlane, zgodnie z treścią którego projektant do projektu budowlanego dołącza oświadczenie o sporządzeniu projektu budowlanego zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz zasadami wiedzy technicznej. Brak choćby jednego z tych oświadczeń skutkuje uznaniem przez organ administracji architektoniczno-budowlanej, że obowiązek sprawdzenia projektu nie został należycie wykonany. Obowiązek złożenia przedmiotowego oświadczenia ciąży na każdym projektancie funkcjonującym w procesie budowlanym, dotyczy również tych projektantów, którzy sporządzili jedynie część dokumentacji projektowej, np. projekt branżowy. Obowiązki projektanta określone w komentowanej regulacji są dla niego bezwzględnie wiążące. Powódka argumentowała, że nie mogła złożyć przedmiotowego oświadczenia, z uwagi na okoliczność, że sporządzona dokumentacja nie była zgodna z obowiązującymi przepisami, co jednak, zdaniem Sądu I instancji, nie zostało przez nią wykazane w toku postępowania. Wskazał on, iż K. P. zeznała również, że przedkładając projekt budowlany konieczne jest oświadczenie projektanta i osoby sprawdzającej o zgodności projektu z prawem i wiedzą techniczną. Co prawda świadek K. P. pracownica powódki zeznała, że strony ustaliły, że oświadczenie zostanie odrobinę zmienione, że projekt jest zgodny z prawem, z wyjątkiem ustawy o cmentarzach. Świadek wskazała, że uczestniczyła w przygotowywaniu oświadczenia w zmienionej wersji uwzględniającej zastrzeżenia powódki, jednak ostatecznie powódka nie przedłożyła jakiegokolwiek oświadczenia. Uznać zatem należało, iż porozumienie w tej kwestii nie zostało przez stronę powodową wykazane.

Kontynuując, Sąd wskazał, że powódka nie wykazała również, iż przedłożyła dokumentację projektową w ilości wskazanej w mailu z dnia 14 lipca 2010 r. tj. projekt budowlany i wykonawczy (po 6 egzemplarzy), przedmiary (po 6 egzemplarzy), kosztorysy (po 3 egzemplarze) i specyfikację (po 6 egzemplarzy) oraz całość w wersji elektronicznej. Zgodnie z treścią przedłożonego przez stronę powodową protokołu z dnia 22 lutego 2010 r. przedłożyła ona pozwanemu 4 egzemplarze projektu budowlanego w wersji papierowej, 5 egzemplarzy projektu wykonawczego w wersji papierowej oraz 1 egzemplarz – (...) wersji papierowej, natomiast w dniu 17 marca 2011 r. powódka przekazała kolejny egzemplarz projektu budowlanego w wersji papierowej.

Dodatkowo zaakcentowano okoliczność, że pozwany, wobec braku przedłożenia kompletnej dokumentacji projektowej przez powódkę, zamówił nową dokumentację, u innego wykonawcy, który zrealizował projekt i opatrzył

go swoim podpisem. Na podstawie projektu sporządzonego przez innego projektanta zostało udzielone pozwolenie na budowę.

Z tego też względu Sąd Rejonowy doszedł do wniosku, że strona powodowa – pomimo tego, że to na niej spoczywał ciężar dowodu – nie udowodniła w sposób należyty, że dokonała prawidłowego wykonania dzieła, a jego oddanie nastąpiło w terminie. W rezultacie dochodzone pozwem roszczenie uznano za niewykazane, co skutkowało oddaleniem powództwa.

Konsekwencją powyższego rozstrzygnięcia było orzeczenie o kosztach, którymi obciążono stronę przegrywającą, tj. powódkę. Koszty procesu pozwanego zamknęły się kwotą 2 417 zł (2.400 koszty zastępstwa procesowego oraz 17 zł – opłata od pełnomocnictwa). Jako, że były to koszty niezbędne do celowej obrony przez pozwanego, niniejszą kwotę zasądzono od powódki, na rzecz pozwanego, na podstawie art. 98 § 1 i 3 Kodeksu postępowania cywilnego (Dz. U. z 1964 r. Nr 43, poz. 296 ze zm.) oraz § 6 pkt. 5, rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U., Nr 163, poz. 1348 ze zm.).

Od powyższego wyroku apelację złożyła powódka, zaskarżając wyrok w całości i zarzucając:

1. sprzeczność istotnych ustaleń Sądu I instancji z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego polegająca na:

a) przyjęciu przez Sąd, że powódka nie dokonała prawidłowego wykonania dzieła, a zatem nie wykonała zawartej między stronami umowy, podczas gdy z treści zebranego przez Sąd materiału dowodowego, jak też z treści dowodów załączonych do niniejszej apelacji wynika, że powódka dzieło wykonała w sposób kompletny i w pełni użyteczny dla zamierzonego jego wykorzystania;

b) nieustaleniu przez Sąd, pomimo zebranych w sprawie dowodów, że treścią uzgodnień dokonanych przez strony była zgoda pozwanego na złożenie projektu wykonanego przez powódkę bez podpisanego oświadczenia o zgodności projektu z przepisami, a w konsekwencji błędne ustalenie przez Sąd, że pozwany nie udzielił zgody na złożenie projektu bez podpisu;

c) przyjęciu przez Sąd, że pozwany nie otrzymał wersji elektronicznej projektu oraz makroniwełacji, podczas gdy z treści zebranego materiału dowodowego wynika, że projekt wykonany przez powódkę i przekazany pozwanemu był kompletny i zawierał wszystkie elementy;

d) przyjęciu przez Sąd, że ostateczny projekt został wykonany przez inny podmiot, a inwestorowi został przekazany projekt inny niż wykonany przez powódkę, podczas gdy z treści zebranych w sprawie materiałów dowodowych nie wynika, aby projekt wykonywał ktokolwiek inny niż powódka;

e) przyjęciu przez Sąd, że brak podpisu na projektach uniemożliwia ich dalsze wykorzystanie i czyni sporządzoną dokumentację niezdatną do realizacji celu dla którego miała zostać sporządzona, a w konsekwencji bezużyteczną, podczas gdy jak wynika zarówno ze zbranego w sprawie materiału dowodowego, jak też z dowodów załączonych do niniejszej apelacji, dokumentacja sporządzona przez powódkę została przekazana inwestorowi, a następnie wykorzystana przez inwestora w celu dla jakiego została ona wykonana, co świadczy o jej pełnej użyteczności;

f) przyjęciu przez Sąd, że powódka zaproponowała pozwanemu rozwiązanie umowy za wynagrodzeniem wynoszącym 80% ustalonego wynagrodzenia, podczas gdy z treści zebranego materiału dowodowego nie wynika, aby powódka proponowała pozwanemu rozwiązania umowy, natomiast z materiału dowodowego wynika, że istotą ustaleń dokonanych przez strony było ustalenie ostatecznej wysokości wynagrodzenia powódki w kwocie 35 000 zł, w zamian za wykonanie przez powódkę przedmiotowej dokumentacji projektowej bez podpisanego oświadczenia o zgodności projektu z przepisami, z możliwością dalszego wykorzystania przez pozwanego tej dokumentacji;

g) przyjęciu przez Sąd, że w celu rozstrzygnięcia sprawy potrzeba była wiedza specjalna, zaś w sprawie konieczne było przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego w celu dokonania niezbędnych ustaleń faktycznych, podczas gdy z treści

zebranego w sprawie materiału dowodowego nie wynika, aby do rozstrzygnięcia sprawy niezbędne było posiadanie wiadomości specjalnych.

2. nierozpoznanie istoty sprawy polegające na przyjęciu przez Sąd, że powódka dochodziła pozwem równowartości 80% umówionego z pozwanym wynagrodzenia, a w konsekwencji rozpoznanie przez Sąd Rejonowy i oddalenie tak określonego powództwa, podczas gdy z treści oświadczeń złożonych przez stronę powodową w toku postępowania wynika, że powódka dochodziła pozwem całości przysługującego jej wynagrodzenia, umówionego z pozwanym na kwotę 35 000 zł, natomiast z treści oświadczeń złożonych przez stronę powodową nie wynika jakoby powódka miała dochodzić pozwem równowartości 80% umówionego z pozwanym wynagrodzenia;

3. naruszenie przepisów postępowania:

a) art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie przez Sąd Rejonowy granic swobodnej oceny dowodów polegające na nieuwzględnieniu wszystkich dowodów przeprowadzonych w sprawie, dokonanie ustaleń faktycznych dotyczących niewykonania umowy zawartej przez powódkę wyłącznie w oparciu o dowody naprowadzone przez stronę pozwaną przy jednoczesnym zaniechaniu przez Sąd wskazania przyczyn dla których Sąd odmówił wiarygodności dowodom z przesłuchania świadka S. R. oraz z przesłuchania powódki, jak też dowodom z dokumentów stanowiących protokoły zdawczo-odbiorcze oraz wiadomości elektroniczne z 15.07.2010 oraz z 12.02.2011, jak też niewyjaśnieniu przez Sąd Rejonowy dlaczego dowody z przesłuchania świadka M. R. oraz z przesłuchania pozwanego zostały przez Sąd uznane za w pełni wiarygodne;

b) art. 328 § 2 k.p.c. poprzez niewyjaśnienie w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku przyczyn, dla których Sąd Rejonowy oparł poczynione ustalenia faktyczne na określonych dowodach oraz przyczyn, dla których innym dowodom Sąd odmówił wiarygodności;

4. naruszenie prawa materialnego tj. przepisów art. 65 § 2 k.c. w zw. z art. 60 k.c. poprzez ich niezastosowanie skutkujące dokonaniem przez Sąd Rejonowy ustaleń w zakresie treści łączącego strony stosunku umownego z pominięciem zgodnego zamiaru stron umowy oraz oświadczeń woli wyrażanych przez strony w sposób dorozumiany, ustny i elektronicznym.

Jednocześnie apelujący powołał nowe fakty, że projekt wykonany przez powódkę został przez pozwanego przekazany inwestorowi tj. Gminie M. Ś., która to Gmina włączyła ten projekt w skład dokumentacji służącej rozpoczęciu przez inwestora procesu budowlanego oraz ogłoszeniu postępowania o udzielenia zamówienia publicznego pn. „Etap I rozbudowy Cmentarza Komunalnego w Ś.” dotyczącego realizacji inwestycji rozbudowy cmentarza komunalnego w Ś.. Dokumentacja wykorzystywana aktualnie przez inwestora tj. Gminę M. Ś. w części dotyczącej branży drogowej jest w całości tożsama z dokumentacją wykonaną przez powódkę i wydaną pozwanemu. Inwestor wykorzystuje do prowadzenia procesu budowlanego projekt wykonany przez powódkę. Świadczy o tym fakt, że inwestor otrzymał od pozwanego tylko jeden projekt branży drogowej dotyczący rozbudowy cmentarza komunalnego w Ś. i jest to ten sam projekt, który wykonała powódka wykonując umowę zawartą z pozwanym. Powyższe świadczy o tym, że projekt wykonany przez powódkę był w pełni użyteczny oraz był w pełni kompletny tj. posiadał wszystkie niezbędne elementy, jak też został sporządzony w odpowiednich formach, co umożliwiło jego wykorzystanie do celu do jakiego miał być wykorzystany zgodnie z umową zawartą przez strony.

Na potwierdzenie powyższych twierdzeń powódka w apelacji naprowadziła nowe wnioski dowodowe.

Mając na uwadze powyższe apelująca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kwoty 35.000 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 18 marca 2011 roku oraz kosztami procesu, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego za II instancję.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się niezasadna w całości.

Sąd Okręgowy, zgodnie z dyspozycją art. 378 § 1 k.p.c., w granicach wniesionej apelacji, rozważa na nowo zebrany w sprawie materiał dowodowy i dokonuje jego samodzielnej oceny. Powyższa analiza pozwala stwierdzić, iż zarówno ustalenia stanu faktycznego, jak i ocena prawna, dokonana przez Sąd I instancji była prawidłowa, tym samym niecelowe jest jej powtarzanie.

Zasadnicza grupa zarzutów podniesiona w apelacji dotyczy błędnej, w ocenie strony, oceny dowodów, a w konsekwencji dokonania błędnych ustaleń faktycznych przez Sąd I instancji. Zarzuty powyższe okazały się jednak niezasadne.

Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według swego przekonania na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. W orzecznictwie trafnie przyjmuje się iż, jeżeli z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena taka nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów wymaganej normą art. 233§1 k.p.c. Ocena taka musi się ostać nawet, gdyby z materiału tego w równym stopniu dały się wysnuć wnioski odmienne. Tylko w przypadku braku logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie przeprowadzono wbrew zasadom doświadczenia życiowego, ocena dowodów przeprowadzona przez sąd może być skutecznie podważona (wyrok SN z 27.09.2001, II CKN 817/00, LEX nr 56906). Apelujący wskazał jedynie na swoje przekonanie, iż powódka wykonała dzieło w sposób prawidłowy i kompletny. Nie wskazał przy tym przyczyn dyskwalifikujących postępowanie Sądu w tym zakresie. Nie podał więc, jakie kryteria oceny naruszył Sąd przy ocenie konkretnych dowodów, uznając ich wiarygodność i moc dowodową (por. orzecz. SN z 23.01.2001r. (...) LEX 52753, z 10.01.2002, II CKN 572/99, LEX 53136).

W ocenie Sądu odwoławczego analiza treści uzasadnienia wyroku pozwala jednoznacznie stwierdzić, iż Sąd Rejonowy dokonał prawidłowej oceny zgromadzonego materiału dowodowego, a ocena ta w żaden sposób nie nosi cech dowolności. Sąd Rejonowy odniósł się do wyników postępowania dowodowego i na jego podstawie wywiódł prawidłowe wnioski, nie podważone przez skarżącego.

Apelujący przedstawia twierdzenia dotyczące odmiennych, niż wskazał Sąd, ustaleń stron co tego, iż przedmiotem umowy miała być finalnie dokumentacja niepodpisana przez powódkę, powołując w tym zakresie mail z 12 lutego 2011 roku. Zaznaczyć należy, iż mail ten, jako jeden ze środków dowodowych, stanowił podstawę ustaleń faktycznych dokonanych przez Sąd Rejonowy (vide str. 6 uzasadnienia). Przy czym Sąd ten powołał także zeznania świadków, w tym zawnioskowanych przez powódkę, dokonując ustaleń na podstawie całego zgromadzonego materiału dowodowego, bez wybiórczego traktowania jednego z maili. Wskazania wymaga, iż wbrew twierdzeniom powódki, z treści samego maila nie wynika, by strony zgodnie zmieniły treść umowy na projekt niepodpisany.

W przedmiotowej sprawie poza sporem pozostawało, iż strony zawarły umowę na wykonanie dokumentacji projektowej, która następnie miała być wykorzystana przez inwestora w procesie budowlanym. Zawarta umowa wyczerpuje znamiona umowy o dzieło uregulowanej w przepisie art. 627 k.c. i następnych. Niesporne było także, iż powódka sporządziła dokumenty o nieustalonej w procesie treści, jednak ich nie podpisała. Znamienne przy tym jest, iż w toku procesu przed Sądem I instancji, pomimo sygnalizowanego już w pozwie, sporu stron co do prawidłowości sporządzonej dokumentacji, powódka dokumentacji tej nie złożyła. Nie naprowadziła także innych dowodów pozwalających wykazać, że dzieło wykonano prawidłowo i w całości wydano zamawiającemu. Zarówno z zeznań świadków, w tym S. R., M. R. i K. P., jak i samych stron oraz korespondencji przedstawionej przez strony wynika, iż powódka odmówiła podpisania dokumentów, złożenia oświadczenia oraz nie wydała wszystkich zamówionych części dokumentacji. Świadkowie powyżsi nie byli przy przekazywaniu dokumentacji i nie byli w stanie jednoznacznie stwierdzić, które jej elementy zostały przekazane pozwanemu. Potwierdzili natomiast, że powódka odmówiła podpisania tejże dokumentacji oraz złożenia oświadczenia, o którym mowa w art. 20 ust. 4 Prawa budowlanego i wskazali na motywację będącą podstawą takiej odmowy. Wskazać przy tym wyraźnie należy, iż oceny

świadców, co do wadliwości założeń inwestorskich uniemożliwiających powódce wykonanie projektu i jego podpisanie bez narażania się na odpowiedzialność, nie mogą stanowić podstawy ustaleń faktycznych dokonanych przez Sąd. Są to bowiem ustalenia wymagające wiedzy specjalnej, a więc powołania biegłego, którego to dowodu nie można zastąpić zeznaniami świadków. Prawidłowy tym samym jest wywód Sądu I instancji, iż brak zawnioskowania przez powódkę dowodu z opinii biegłego powoduje, iż powódka nie zdołała wykazać, by przyczyny nie sporządzenia projektu i odmowa jego podpisania oraz złożenia oświadczenia zgodnego z Prawem budowlanym, obciążały pozwanego, jako zamawiającego.

Wykazanie powyższej okoliczności miałyby znamienne znaczenia dla zastosowania normy art. 639 k.c. To powódka winna udowodnić, iż wykonanie projektu zgodnie z założeniami inwestorskimi było niezgodne z prawem, jednakże dowodu takiego nie przeprowadziła. Jak już wyżej wskazano, w tym zakresie niezbędna była wiedza specjalna, ale w szczególności również przedstawienie dowodów z dokumentów zawierających szczegółowe założenia inwestorskie (rzekomo nieprawidłowe) i wykonane przez powódkę projekty. W toku postępowania przed Sądem I instancji powódka dokumentów takich nie złożyła. Nie wykazała więc zaistnienia przesłanek do żądania wynagrodzenia pomimo niewykonania projektu.

Prawidłowo także Sąd Rejonowy ustalił, iż nie doszło do zmiany treści umowy stron, w szczególności co do zaakceptowania przez pozwanego projektu bez podpisu i stosownych oświadczeń. Z zeznań świadków S. R., K. P. i M. R. wynika jedynie, iż strony próbowały dojść do porozumienia, zarówno co do sporządzenia oświadczenia, jak i ewentualnie rozliczenia prac, jednak finalnie do porozumienia nie doszło. W kontekście tych rozmówi pojawiła się również kwestia uznania przez powódkę, iż zapłata 80% wynagrodzenia za wykonane prace będzie dla niej stosownym rozliczeniem. Na taką kwotę nie zgodził się pozwany, dla którego szkice projektów bez podpisów i oświadczeń nie przedstawiały wartości i nie mogły być wykorzystane w realizacji zlecenie inwestora. Nie doszło także w tym zakresie do zmiany umowy stron. Pomimo to powódka domagała się w pozwie pomniejszonego wynagrodzenia. W kontekście takiego żądania pozwu oraz pojawiającego się w postępowaniu stanowiska powódki dotyczącego oceny wykonanych prac na 80% ich wartości, Sąd Rejonowy w uzasadnieniu orzeczenia odniósł się dodatkowo do tej kwestii wskazując, iż również w tej części roszczenie powódki byłoby niezasadne. Podkreślono przy tym słusznie, iż wobec niewykazania przez powódkę wykonania umowy zgodnie z jej treścią, ani też wystąpienia przesłanek z art. 639 k.c., także ta część wynagrodzenia jest nienależna. Bezzasadny jest wobec tego także zarzut nierozpoznania przez Sąd Rejonowy istoty sprawy. Wbrew bowiem twierdzeniom apelacji Sąd rozpoznał sprawę zarówno w zakresie żądania całego wynagrodzenia, jak i ewentualnie jego części przy zastosowaniu art. 639 k.c.

Oddalając wnioski dowodowe zawarte w apelacji w punkcie III podpunkt 1) Sąd miał na względzie, iż są spóźnione. W ocenie Sądu Okręgowego okoliczności przywołane w apelacji nie uzasadniały dopuszczenia tych dowodów na etapie postępowania odwoławczego. Zasadniczo miały one bowiem wykazać treść wykonanego przez powódkę dzieła, a okoliczności te były prawotwórcze dla wnoszonego powództwo o zapłatę wynagrodzenia i winny być powołane już w pozwie. Strona nie uprawdopodobniła, że nie mogła powołać tych dowodów wcześniej ani także, że potrzeba ich powołania powstała później. Zaznaczyć przy tym trzeba, iż zawnioskowano dowód z dokumentów sporządzonych przez sama powódkę. Sąd II instancji oddalił więc wnioski dowodowe, uznając, iż nie zaistniały przesłanki z art. 381 k.p.c. dopuszczające przeprowadzenie nowych dowodów.

Natomiast w pozostałym zakresie dowody zawnioskowane przez powódkę były zbędne dla rozstrzygnięcia. Powódka nie wykonała dzieła zgodnie z umową i nie przedłożyła pozwanemu projektu opatrzonego podpisem oraz oświadczeniem zgodnym z wymaganiami Prawa budowlanego. Ewentualne ustalenie, iż pozwany lub inna osoba posłużyła się rysunkami wykonanymi przez powódkę, opatrując je swoim nazwiskiem i złożyła jako swój projekt, pozostaje bez znaczenia dla żądania zapłaty wynagrodzenia za wykonane dzieło, a jedynie rodzić może odpowiedzialności z innego tytułu. Nie jest to jednak przedmiotem powyższego postępowania.

Biorąc pod uwagę całokształt przytoczonych okoliczności i powyższą argumentację, Sąd Okręgowy uznał zarzuty apelacji za niezasadne, co skutkowało jej oddaleniem w trybie art. 385 k.p.c.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 108§1 k.p.c. Wynagrodzenie pełnomocnika ustalono na podstawie § 12 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2002 r. Nr 163, poz. 1348 ze zm.) – na kwotę 1200 złotych.

SSO (...)SSO (...)SSR del. (...)

ZARZĄDZENIE

1. (...)
2. (...)
3. (...)
4. przedłożyć z (...)